

Onderzoekscommissieleden:
Mr. dr. M. (Marten) Oosting (voorzitter)
Mr. F.G. (Frans) Bauduin
Mr. J.W. (Jaap) van den Berge

Onderzoekssecretariaat:
Dr. H.P.M. (Bert) Kreemers (secretaris)
Mevrouw dr. M. K.(Meyken) Houppermans
Mevrouw A.L. (Sandra Tammes)

Gesprek met de heer mr. dr. K.H.D.M. (Klaas) Dijkhoff
Staatssecretaris ministerie van Veiligheid en Justitie

Datum gesprek: 7 maart 2016 om 12.30 uur

Aanwezig namens de Onderzoekscommissie:
De heren Oosting, Bauduin, Van den Berge.

Aanwezig namens het Onderzoekssecretariaat:
De heer Kreemers, mevrouw Houppermans

Verslaglegging: mevrouw Van Agten

De ministerraad heeft ingestemd met het verzoek van de Tweede Kamer dat de verslagen van de gesprekken met de zittende bewindslieden openbaar worden met het verschijnen van het rapport van de Onderzoekscommissie.

1.

De Onderzoekscommissie verwijst naar het debat van 16 december jl. waarin de heer Dijkhoff het volgende heeft gezegd: ‘zo ingewikkeld is het niet als je de juiste specialisten hebt’ en verzoekt om een nadere toelichting. De heer Dijkhoff stelt dat die uitspraak zijn voorgeschiedenis heeft in maart 2015. Toen het bonnetje eenmaal gevonden was bleek het wel *science* maar geen *rocketscience* te zijn. Men bleek er met virtualisatie en een nabootsing van een oud besturingssysteem toch bij te kunnen. Hij had echt wel de overtuiging dat er tussen het jaar 2014 en 2015 geen technologisch wonder was gebeurd en dat het in 2014 al technisch mogelijk was geweest om het bonnetje te vinden, alleen gebeurde dat toen niet. Toen het bonnetje was gevonden is er wel gesuggereerd dat dit alleen kon worden gevonden op basis van de door *Nieuwsuur* onthulde informatie, maar uiteindelijk bleek dat de informatie ook al kon worden gevonden op basis van de gegevens die in 2014 al bekend waren.

2.

De heer Dijkhoff heeft in 2015 vragen gesteld waarom de gegevens niet in 2014 boven water zijn gekomen, maar heeft daar geen antwoord op gekregen.

In het gesprek op 9 maart 2015 is gezegd dat men in 2014 niet verder kwam met de zoektocht. Hij meende dat het dan niet echt handig was om in een Kamerbrief te melden dat er geen tapes zijn. Dan had moeten worden gemeld dat men er niet bij kon, dan had de Kamer kunnen vragen of een ander er dan wel bij zou kunnen. Dan was er in ieder geval een discussie geweest. Er is in zijn herinnering wel over gesproken dat er in het weekend van 7 en 8 maart iemand bij was gehaald, maar de heer Dijkhoff heeft daar niet op door gevraagd

3.

In de brief van 3 juni 2014 is -aldus de Onderzoekscommissie- vermeld dat er geen back-ups meer beschikbaar waren, terwijl in het gesprek van 9 maart 2015 werd gezegd dat men niet verder kwam. De heer Dijkhoff licht toe dat Kamerleden niet alle brieven lezen en zeker niet als het onderwerp niet in hun portefeuille zit. De Kamerbrief van 3 juni 2014 zat niet in zijn portefeuille als Kamerlid en die heeft hij ook niet gespeld in 2014. Toen hij daarover sprak in 2015, had hij die brief natuurlijk wel bij zich en dat was ook één van de moeilijker punten. Los van wat er uiteindelijk gevonden werd, was het toen ook al raar om te zeggen dat de tapes niet beschikbaar zijn, als ze er wel zijn, alleen op dat moment niet toegankelijk. De brief wekte bij de heer Dijkhoff de indruk dat de tapes er fysiek niet waren. Volgens hem viel niemand van verbazing van zijn stoel toen de indruk werd gewekt dat de tapes er niet waren. Ter zake de formulering in de brief moet worden geconstateerd dat het woord 'beschikbaar' ambigu is. Tijdens het gesprek op 9 maart 2015 zei ook iemand dat de informatie op de tapes niet beschikbaar was. Dat had men dan zo in de brief moeten schrijven. Meestal ging het gesprek tussen de minister en de directeur-generaal, maar het was de heer Roes die het gesprek voerde ('botsend sparren'). Desgevraagd geeft de heer Dijkhoff aan de namen van de heren Baarends en/of Van Hengel niet in zijn aantekeningen te hebben genoteerd als zijnde aanwezig. Hij weet niet precies wie op welke momenten aanwezig waren.

4.

Op 28 januari 2016 heeft de Onderzoekscommissie met de heer Dijkhoff, de minister en de secretaris-generaal gesproken over het memo van SSC-ICT/BZK van 10 maart 2015. Dat memo bleek tot zeer recent niet bekend te zijn bij de Onderzoekscommissie en ook niet bij de politieke leiding van het ministerie.

De heer Dijkhoff memoreert dat na de *Nieuwsuur*-uitzending binnen het departement informatie was opgedoken. Hij heeft zich daarvan op de hoogte laten stellen zonder

de documenten specifiek in te zien. De directeur-generaal politie, de heer Gaastra, die op dat moment de secretaris-generaal waarnam omdat die in het buitenland verbleef, heeft hem bijgepraat met de documenten voor zich en hij heeft daar niet de stukken doorgenomen. De heer Dijkhoff heeft de strekking van de documenten tot zich genomen en hij vond het vooral van belang dat het zorgvuldig behandeld werd en dat er een vervolg op kwam. Zelf heeft hij geen directe bemoeienis met het dossier, hij is wel geïnteresseerd.

Het memo bevat aldus de Onderzoekscommissie interessante passages over hetgeen in 2014 is gebeurd en dat had de Onderzoekscommissie vorig jaar graag in handen gekregen. Ondanks de vele vragen om informatie heeft niemand dit memo aan de Onderzoekscommissie verstrekt. Hij geeft aan dat hij ook graag had gezien dat het toen in handen was gegeven aan de Onderzoekscommissie.

5.

De Onderzoekscommissie informeert hoe de heer Dijkhoff het departement aantrof toen hij aantrad, wat betreft het functioneren van de ambtelijke top. De heer Dijkhoff beschrijft de stemming als 'tussen hoop en vrees'. Er was nogal wat gebeurd en dat werd breed uitgemeten. Er waren allerlei analyses waar men als medewerker van het departement ook niet blij van zou worden, dat gaf geen prettig sentiment. Er werd al een hoop geschreven over hetgeen de nieuwe minister en staatssecretaris kwamen doen, voordat zij nog maar aangetreden waren. Zij slaagden er in duidelijk te maken dat zij wel dingen kwamen veranderen, maar dat er geen sprake was van schoonveegacties of zwarte lijsten. De veranderingen gingen niet over personen maar over de manier van werken. Daarna kreeg men weer goede hoop en ging men al heel snel constructief verder door de nieuwe werkelijkheid te omarmen. Natuurlijk waren er ook mensen die zich daar minder prettig bij voelden, maar die konden zelf andere keuzes maken. Problemen waren lastig te adresseren omdat een oplossing voor de ene directeur-generaal wel kon, maar dan weer niet voor een ander directeur-generaal. Er was sprake van enige verkokering en het was helemaal niet vanzelfsprekend dat twee directeuren-generaal samen gingen werken aan een gezamenlijke oplossing. De eerste keer dat men door teamwork tot een gezamenlijke oplossing kwam, bracht ook weer nieuwe energie voor het vervolg. De heer Dijkhoff ziet veel enthousiasme in dit traject, maar hij ziet ook dat het niet makkelijk gaat.